

[Finansministeren.]

ministeren antydet, vil blive foreslået senere, en helhed. De repræsenterer hovedparten af den finanspolitiske skærpe, som den meget alvorlige valutasituation gør nødvendig. Jeg skal derfor til indledning sige noget om valutastillingen og dens baggrund.

Det høje ting har i de sidste måneder fået flere indgående økonomiske redegørelser fra de tidligere handels- og finansministre. Jeg skal ikke gentage, hvad der her er sagt, og navnlig skal jeg ikke fremsætte detaljerede talmæssige opstillinger, så meget mere som alle tal jo alligevel må bero på et skøn. Jeg skal blot sige, at efter de undersøgelser, ministeriet har ladet foretage, må valutastillingen bedømmes endnu alvorligere, end det skete i de redegørelser, den afgæede regering fremsatte i begyndelsen af oktober. Valutaunderskuddet for året 1950 kan nu formentlig anslås til 500—600 mill. kr. udover det, der dækkes gennem Marshallhjælp. For 1951 må man befrygte et endnu større underskud — måske ca. 800 mill. kr. udover Marshallhjælp. Det er dog klart, at for det kommende år er tallet mere skønsmæssigt end for det år, der nu snart er gået. Når der næste år kan ventes endnu større underskud end i år trods den overførsel til bunden liste, der er sket, er årsagerne flere. Jeg skal nævne tre:

For det første er importpriserne steget yderligere i de sidste måneder, for det andet vil de militære anskaffelser beslaglægge betydelige beløb i 1951, og for det tredje vil beløbet for Marshallhjælpen jo efterhånden gå ned.

Det er klart, at det ikke kan fortsætte på denne måde. Med et underskud af denne størrelse i 1951 ville vi stifte en gæld, som vi ikke kunne forsvare, ikke mindst fordi Marshallhjælpen ophører i 1952 og vi derefter skal til at afbetale noget af gælden i den europæiske betalingsunion. Vi har nu allerede næsten opbrugt den første tranche på 270 mill. kr. i betalingsunionen. Det er den såkaldte guldfri kredit. I den anden tranche, som vi snart kommer ind i, får vi kun kredit for 80 pct., d. v. s. 216 mill. kr., medens 20 pct., eller 54 mill. kr., skal betales i guld eller dollars. Ved de senere trancher stiger dollarbetalingerne til 40, 60 og 80 pct. Så mange dollars kan vi slet ikke skaffe, selvom vi ville finde det forsvarligt

at lade gælden vokse så stærkt; det er derfor nødvendigt, at denne udvikling bliver bremset, inden vi kommer for langt ud, og det haster meget at få begyndt.

Man kunne jo spørge, om dette misforhold ikke til en vis grad vil regulere sig selv. Er der ikke kræfter i det økonomiske liv, som på en eller anden måde arbejder hen imod balance, sådan at de tenderer til at rette vognen op, når den hælder? Det er der heldigvis, men disse selvregulerende kræfter kan jo ikke virke fuldtud, som de plejer, så længe det økonomiske liv er underlagt de mange restriktioner, som vi har haft i de senere år. Derfor er systemet ikke så smidigt, som det gerne skulle være. Alligevel er der naturligvis kræfter, som arbejder henimod ligevægt. Jeg skal nævne et par af de vigtigste:

Det, der har ramt os hårdest, er jo den store forringelse i vort bytteforhold overfor udlandet. Takket være den engelske devaluering, Koreakrigen og den internationale oprustning er vore importpriser steget stærkt i forhold til eksportpriserne. Det betyder naturligvis, at landet er blevet fattigere, men så må jo også en del af landets borgere være blevet fattigere, og før eller senere må disse borgere vel blive nødt til at indskrænke deres forbrug, måske også tildels deres investeringer. Derigennem skulle der jo så efterhånden komme en vis valuta-besparelse. Der er heller ingen tvivl om, at dette er undervejs i visse grupper, f. eks. har landbruget nu større udgifter til foderstoffer o. lign. i forhold til eksportpriserne, og for visse samfundgrupper, f. eks. dem, der lever af opsparet kapital, er leveomkostningerne steget yderligere, uden at indtægterne er fulgt med. Den naturlige tilpasning, der skulle komme på denne måde, er imidlertid modvirket af, at betydelige lønforhøjelser og store prisstigninger på visse områder har skabt større pengeindtægter, som til en vis grad camouflerer den nedgang i hele samfundets realindtægt, der er sket.

Efterhånden skal det dog nok vise sig, at store dele af landets borgere direkte mærker misforholdet mellem vore im- og eksportpriser gennem ubehagelige forskydninger i deres private regnskabsposter.

En anden faktor, som forhåbentlig på længere sigt vil komme os til hjælp, er den, at enten må oprustningskonjunkturen efter-